

ЩОДО ВИКОНАННЯ ПЛАНУ-ГРАФІКУ ПЕРШОГО ЕТАПУ РЕФОРМИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА, ПЕРЕДБАЧЕНОГО У РОЗДІЛІ “МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ І БАЗОВИХ СЕКТОРІВ” ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ (ДО КІНЦЯ 2010 РОКУ)

РЕФОРМА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА - СКЛАДОВІ ПЕРШОГО ЕТАПУ РОЗДІЛУ “МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ І БАЗОВИХ СЕКТОРІВ” ПРОГРАМИ (ДО КІНЦЯ 2010 РОКУ)

У державному і в комунальному секторах, і, частково, у приватному секторі, виробляються суспільні блага – товари і послуги, наявність яких не може оцінюватися лише грошовими потоками. У більшості розвинутих капіталістичних країн держави сприяють збільшенню суспільних благ, наприклад, наявності житла чи опалення, шляхом надання субсидій, преференцій, податкових заохочень, тощо.

Питанням розвитку житлово-комунального господарства в Україні протягом 90-х років приділялося надзвичайно мало уваги. Ледь не єдиним програмним документом був Указ Президента України від 19.10.1999 р. № 1351/99 “Про прискорення реформування житлово-комунального господарства”. Одночасно, капітальні інвестиції, що повинні надходити у житлово-комунальний сектор, можна поділити на такі, що йдуть на утримання належного стану теплових, каналізаційних та водопровідних мереж, та на такі, що йдуть на зведення нових об'єктів житлово-комунальної інфраструктури.

Одним з проблемних питань для житлово-комунального господарства є низький рівень платоспроможного попиту, що виник внаслідок досить низького рівня середньостатистичних доходів населення, недотримання забудовниками Державних будівельних норм та високих процентних ставок за іпотечними кредитами.

Приватний же сектор економіки почав брати все більшу участь у реформуванні житлових відносин лише після прийняття законів України:

- від 05.06.2003 р. № 898-IV “Про іпотеку”,
- від 19.06. 03 року № 979-IV “Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати”,
- від 19 червня 2003 року № 978 "Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю".

Протягом 2010-го року залишався чинним Житловий Кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. N 5464-X, що досі посилається на Конституцію СРСР та Конституцію УРСР, розмежування компетенції Союзу РСР та Української РСР у галузі регулювання житлових відносин, житловий фонд і державний житловий фонд.

Указом Президента України № 1085/2010 “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади” було утворено Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, реорганізувавши Міністерство з питань житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) та Міністерство регіонального розвитку та будівництва України (КВКВ 275 та 276).

Відповідно до статті 1 Закону України від 24 червня 2004 року № 1875-IV “Про житлово-комунальні послуги”, “житлово-комунальні послуги - результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

нормативів, норм, стандартів, порядків і правил”. Стаття 12 зазначеного Закону встановлює, що житлово-комунальні послуги поділяються за:

1) функціональним призначенням:

- комунальні послуги (централізоване постачання холодної та гарячої води, водовідведення, газо- та електропостачання, централізоване опалення, а також вивезення побутових відходів тощо),

- послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (прибирання внутрішньобудинкових приміщень та прибудинкової території, санітарно-технічне обслуговування, обслуговування внутрішньобудинкових мереж, утримання ліфтів, освітлення місць загального користування, поточний ремонт, вивезення побутових відходів тощо);

- послуги з управління будинком, спорудою або групою будинків (балансоутримання, укладання договорів на виконання послуг, контроль виконання умов договору тощо);

- послуги з ремонту приміщень, будинків, споруд (заміна та підсилення елементів конструкцій та мереж, їх реконструкція, відновлення несучої спроможності несучих елементів конструкцій тощо).

2) порядком затвердження цін/тарифів:

- перша група - житлово-комунальні послуги, ціни/тарифи на які затверджують спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади, а у випадках, передбачених законом, національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг та національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики;

- друга група - житлово-комунальні послуги, ціни/тарифи на які затверджують органи місцевого самоврядування для надання на відповідній території;

- третя група - житлово-комунальні послуги, ціни/тарифи на які визначаються виключно за договором (домовленістю сторін), а порядок укладання договорів у сфері житлово-комунальних послуг встановлено статтею 26 зазначеного Закону.

– розробка методики регулювання тарифів і початок планомірного приведення їх до економічно обґрунтованого рівня;

Принципи державного регулювання цін/тарифів на житлово-комунальні послуги встановлені статтею 30 Закону України від 24 червня 2004 року № 1875-IV “Про житлово-комунальні послуги”:

1) доступність житлово-комунальних послуг для всіх споживачів та рівності правових гарантій;

2) нормативне регулювання надання житлово-комунальних послуг споживачам за цінами/тарифами, затвердженими в установленому законом порядку;

3) відповідність рівня цін/тарифів розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво;

4) відкритість, доступність та прозорість структури цін/тарифів для споживачів та суспільства;

5) відповідність оплати житлово-комунальних послуг їх наявності, кількості та якості;

6) відповідальність виконавців/виробників за недотримання вимог стандартів, нормативів, норм, порядків та правил.

Домогосподарства серед житлово-комунальних послуг сплачують місцевим водоканалам за холодну воду і за підігрів (в кубічних метрах), облгазам – за газ (в кубічних метрах), органам ЖЕК та об'єднань співвласників багатоквартирних будинку (ОСББ) – за квадратні метри, підприємствам теплокомунерго – за гікалорії тепла.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- до 30.06.2010 - удосконалення порядку коригування тарифів - підготовка 1-ої редакції проекту постанови КМУ щодо запровадження автоматичного коригування тарифів (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 31.07.2010 - погодження проекту із заінтересованими міністерствами та відомствами, підготовка 2-ої редакції проекту постанови КМУ щодо запровадження автоматичного коригування тарифів (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 15.08.2010 - отримання юридичного висновку, підготовка 2-ої редакції проекту постанови КМУ щодо запровадження автоматичного коригування тарифів (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 15.09.2010 - внесення проекту постанови до Кабінету Міністрів України, регламентні процедури, схвалення його Урядом (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

Міністерство з питань житлово-комунального господарства (ЖКГ) розробило проект постанови Кабінету Міністрів України про автоматичне коригування тарифів на житлово-комунальні послуги (ЖКП) у разі зміни вартості енергоносіїв та рівня заробітної плати.

Питання автоматичного коригування є надзвичайно актуальним за умов макроекономічної нестабільності у країні. Від початку 90-х років рівень відшкодування витрат на житлово-комунальні послуги, у тому числі на послуги водопостачання, на підігрів та на центральне опалення поступово зростав від майже нульового показника до значного рівня від собівартості, внаслідок зростання житлово-комунальних тарифів, що супроводжувалося встановленням засобів обліку. У середині 90-х років почалися перші програми соціальної підтримки у вигляді надання субсидій. Станом на початок 2004-го року заборгованість населення України за спожиті житлово-комунальні послуги становила 7,45 млрд. грн. Фінансово-економічна криза 2008-2009-го років показала, що девальвація гривні та подальша монетарна інфляція спричинили також і подальше збільшення цін на товари та послуги українських виробників. У структурі кредиторської заборгованості більшою частиною є кредиторська заборгованість за енергоносії. Постанова КМУ повинна покращити ситуацію із розрахунками підприємств водо- та теплопостачання. У проекті Постанови КМУ передбачено автоматичне коригування тарифів у разі зміни ціни на електроенергію і рівня заробітної плати.

Одночасно, державне регулювання ускладнюється необхідністю розмежовувати повноваження щодо тарифів між органами державної влади, місцевого самоврядування, виробниками та споживачами. Пункт 7 частини першої статті 18 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" визначає, що місцева державна адміністрація "визначає і встановлює **норми споживання** у сфері житлово-комунальних послуг, здійснює контроль за їх дотриманням".

Законом України від 01 липня 2010 року "Про державно-приватне партнерство" було внесено зміни до частини четвертої статті 9 Закону України "Про ціни і ціноутворення", привівши статтю до наступної редакції: "**органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування** встановлюють державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи на роботи

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій
(послуги) в розмірі економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які своїм рішенням встановлюють (затверджують) ціни (тарифи) на роботи (послуги) у розмірі, нижчому за розмір економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво (надання), зобов'язані відшкодувати суб'єкту господарювання різницю між встановленим (затвердженим) розміром ціни (тарифу) та розміром економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) зазначених робіт (послуг) за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Встановлення (затвердження) органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування цін (тарифів) на роботи (послуги) у розмірі, нижчому за розмір економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво, без визначення джерел для відшкодування відповідної різниці, у тому числі за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, не допускається і може бути оскаржено у судовому порядку.

У випадках, передбачених законами, при встановленні (затвердженні) державних фіксованих та регульованих цін (тарифів) на роботи (послуги) до складу таких тарифів органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування обов'язково включається розмір інвестиційної складової тарифу...”.

До 1 липня 2010 року, частина 2 статті 28 Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР “Про місцеве самоврядування в Україні” відносила до відання **виконавчих органів сільських, селищних, міських рад** “встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів щодо оплати побутових, комунальних, транспортних та інших послуг, які надаються підприємствами та організаціями комунальної власності відповідної територіальної громади; погодження в установленому порядку цих питань з підприємствами, установами та організаціями, які не належать до комунальної власності”. Законом України від 01 липня 2010 року “Про державно-приватне партнерство” погодження було виключено з відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

Пункт 37 статті 43 Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР “Про місцеве самоврядування в Україні” до питань, які вирішуються **районними і обласними радами виключно на їх пленарних засіданнях**, відносить “встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги, які надаються підприємствами, що перебувають у спільній власності територіальних громад, представництво інтересів яких здійснює відповідна районна чи обласна рада, а також суб'єктами господарювання, що здійснюють управління (експлуатацію) цілісними майновими комплексами таких підприємств”.

На додаток, залишається чинною частина статті 17 Закону України від 16 жовтня 1997 року № 757/97 “Про електроенергетику”, що встановлює, що “регулювання тарифів на теплову енергію, вироблену на теплоелектроцентралях, інших установках з комбінованим виробництвом електричної і теплової енергії, здійснюється **національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики**”.

– розробка й прийняття закону про незалежного регулятора на ринку послуг ЖКГ.

Галузь регулюється Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Базовим є Закон України від 24 червня 2004 року № 1875-IV “Про житлово-комунальні послуги”, який визначає основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки.

Державне регулювання у сфері комунальних послуг здійснювалося у тому числі і на підставі Закону України від 9 липня 2010 року № 2479-VI “Про Національну комісію регулювання ринку комунальних послуг України”.

- до 15.05.2010 - підготовка 1-ої редакції проекту Закону України про створення регулятора (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).
- до 31.05.2010 - отримання зауважень та пропозицій заінтересованих міністерств та відомств до 1-ої редакції проекту Закону, підготовка 2-ої редакції проекту Закону України про створення регулятора (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).
- до 10.06.2010 - проведення узгоджувальних нарад із заінтересованими міністерствами та відомствами, підготовка 3-ої редакції проекту Закону України про створення регулятора (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).
- до 20.06.2010 - погодження проекту із заінтересованими міністерствами та відомствами, підготовка 4-ої редакції проекту Закону України про створення регулятора (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).
- до 30.06.2010 - проведення консультацій із Світовим банком та Стороною ЄС, отримання коментарів на відповідність проекту Закону світовій практиці та законодавству ЄС, підготовка 4-ої редакції проекту Закону України про створення регулятора (встановлюючи Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (КВКВ 120 та 120) та Міністерство закордонних справ України (КВКВ 140) відповідальними за виконання заходів).
- до 31.07.2010 - внесення проекту Закону про створення регулятора до Кабінету Міністрів України, регламентні процедури, схвалення його Урядом (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).
- до 10.08.2010 - внесення проекту Закону про створення регулятора до Верховної Ради України (встановлюючи Кабінет міністрів України відповідальним за виконання заходів).

Регулятор, в особі Національної комісії регулювання ринку комунальних послуг України, повинен збалансовувати інтереси суб'єктів господарювання, які часто є суб'єктами природних монополій, споживачів, держави та органів місцевого самоврядування. Частина 2 статті 5 Закону України від 9 липня 2010 року № 2479-VI зробила одним із засобів регуляторного впливу Національної комісії встановлення тарифів на комунальні послуги. І це на додаток до аналогічних повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, районних і обласних рад та національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики. Стаття 10 уточнює, що Національна комісія встановлює порядки (методику) формування тарифів для суб'єктів природних монополій.

- реформування системи соціальної підтримки й посилення її адресності

Соціальна підтримка населення переважно містить три складові:

- соціальні пільги,

- соціальна допомога,
- субсидії.

Система соціальної підтримки повинна зосереджуватися на наданні пільг, допомоги та субсидій для тих громадян, доходи яких знаходяться або нижче, або на рівні офіційного прожиткового мінімуму.

- до 10.10.2010 - розробка та надання Міністерству соціальної політики України та Державній інспекції України з питань праці пропозицій щодо удосконалення системи соціального захисту споживачів житлово-комунальних послуг (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- скасування заборони на стягнення пені за прострочену оплату та посилення відповідальності за безквитковий проїзд у міському транспорті

- до 31.12.2010 - отримання зауважень та пропозицій заінтересованих міністерств та відомств до 1-ої редакції проекту Закону, підготовка 2-ої редакції проекту Закону України "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення відповідальності за безквитковий проїзд у міському електротранспорті", щодо скасування заборони на стягнення пені за прострочену оплату та посилення відповідальності за безквитковий проїзд у міському транспорті (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 27.05.2010 - підготовка 1-ої редакції проекту Закону України "Про внесення зміни до статті 2 Закону України "Про тимчасову заборону стягнення з громадян України пені за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 15.07.2010 - 2- редакція проекту Закону України "Про внесення зміни до статті 2 Закону України "Про тимчасову заборону стягнення з громадян України пені за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 15.08.2010 - внесення останньої редакції проекту Закону України "Про внесення зміни до статті 2 Закону України "Про тимчасову заборону стягнення з громадян України пені за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги" до Мініюсту на юридичну експертизу (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 15.09.2010 - внесення проекту Закону України "Про внесення зміни до статті 2 Закону України "Про тимчасову заборону стягнення з громадян України пені за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги" до Кабінету Міністрів України, регламентні процедури, схвалення його Урядом (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 15.10.2010 - внесення проекту Закону України "Про внесення зміни до статті 2 Закону України "Про тимчасову заборону стягнення з громадян України пені за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги" до Верховної Ради України (встановлюючи Кабінет Міністрів України відповідальним за виконання заходів).

- до 01.11.2010 - 1-ша редакція проекту Закону України "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення відповідальності за безквитковий проїзд у міському електротранспорті" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 31.08.2010 - підготовка проекту Закону України "Про внесення змін та доповнень до Закону України "Про Загальнодержавну програму "Питна вода України" на 2006-2020 роки" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 30.09.2010 - погоджений проект Закону України "Про внесення змін та доповнень до Закону України "Про Загальнодержавну програму "Питна вода України" на 2006-2020 роки" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 30.10.2010 - проект Закону України "Про внесення змін та доповнень до Закону України "Про Загальнодержавну програму "Питна вода України" на 2006-2020 роки" подано до Кабінету Міністрів України (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 31.11.2010 - проект Закону України "Про внесення змін та доповнень до Закону України "Про Загальнодержавну програму "Питна вода України" на 2006-2020 роки" подано до Верховної Ради України (встановлюючи Кабінет Міністрів України відповідальним за виконання заходів).

- до 23.07.2010 - доопрацювання проекту Закону України "Про енергетичну ефективність будинків" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

Державний класифікатор будівель та споруд ДК 018-2000 затверджено і введено в дію наказом Держстандарту України (після адміністративної реформи 2010-го року – Державна служба технічного регулювання) від 17 серпня 2000 р. N 507

- до 15.09.2010 - погоджений проект Закону України "Про енергетичну ефективність будинків" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 01.10.2010 - проект Закону України "Про енергетичну ефективність будинків" подано до Кабінету Міністрів України (встановлюючи Міністерство регіонального

розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 31.11.2010 – проект Закону України "Про енергетичну ефективність будинків" подано до Верховної Ради України (встановлюючи Кабінет Міністрів України відповідальним за виконання заходів).

- до 31.08.2010 - розробка проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Порядку розроблення регіональних програм модернізації систем теплопостачання" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 09.10.2010 - погодження із заінтересованими ЦОВВ проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку розроблення регіональних програм модернізації систем теплопостачання (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 25.10.2010 – подання до Кабінету Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Порядку розроблення регіональних програм модернізації систем теплопостачання" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 31.12.2010 - підготовка 1-ої редакції проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про благоустрій населених пунктів (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- розвиток механізмів державно-приватного партнерства в сфері ЖКГ для модернізації інфраструктури

- до 31.10.2010 – підготовка проекту Закону України "Про акціонування (корпоратизацію) підприємств комунальної власності, що проводять діяльність на ринку житлово-комунальних послуг" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 20.12.2010 – направлення на погодження проекту Закону України "Про акціонування (корпоратизацію) підприємств комунальної власності, що проводять діяльність на ринку житлово-комунальних послуг" (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 31.12.2010 – подання проекту Закону України "Про акціонування (корпоратизацію) підприємств комунальної власності, що проводять діяльність на ринку житлово-комунальних послуг" до Кабінету Міністрів України (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- до 31.12.2010 – супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України "Про особливості передачі в оренду та концесію об'єктів централізованого водо-, тепlopостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 31.07.2010 - створення постійно діючої робочої групи з питань взаємодії з представниками міжнародних донорських організацій (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

- до 31.10.2010 - створення консультативно-дорадчої ради з питань покращення інвестиційного клімату та залучення інвестицій (встановлюючи Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (КВКВ 270 та 271) відповідальним за виконання заходів).

Усі права захищені © ГО "Фундація "Відкрите суспільство"
04070 Київ, вул. Братська 6, оф 402
тел/факс (044) 223-92-54
E-mail: info@osf.kiev.ua

Додаток 1 до моніторингу виконання плану-графіку першого етапу реформи житлово-комунального господарства, передбаченого у розділі “модернізація інфраструктури і базових секторів” Програми економічних реформ Президента України.

Деякі з нормативно-правових актів:

Житловий Кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. N 5464-X.

Закон України від 20 квітня 2000 року № 1682-III “Про природні монополії”.

Закон України від 20 лютого 2003 року № 554-IV “Про реструктуризацію заборгованості з квартирної плати, плати за житлово-комунальні послуги, спожиті газ та електроенергію”.

Закон України від 9 липня 2010 року № 2479-VI “Про державне регулювання у сфері комунальних послуг”.

Закон України від 24 червня 2004 року № 1875-IV “Про житлово-комунальні послуги”, який визначає основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки. Згідно п. 1.6 статті 21 Закону України від 24.06.2004 № 1875-IV “Про житлово-комунальні послуги”, виконавець має право “отримувати компенсацію за надані відповідно до закону окремим категоріям громадян пільги та нараховані субсидії з оплати житлово-комунальних послуг і повертати їх у разі ненадання таких послуг чи пільг”.

Указ Президента України від 19.10.1999 року № 1351/99 “Про прискорення реформування житлово-комунального господарства”.

Закон України від 24 червня 2004 року N 1869-IV “Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки”.

Закон України від 12 січня 2006 року N 3334-IV “Про житловий фонд соціального призначення”.

Закон України 2 червня 2005 року № 2633-IV “Про теплопостачання” - врегулює господарську діяльність підприємств теплопостачання (економічно обґрунтовані тарифи встановлюються Національною комісією регулювання електроенергетики України, згідно першого речення частини п'ятої статті 17 Закону України 575/97-ВР “Про електроенергетику”.

Закон України від 10 січня 2002 року № 2918-III “Про питну воду та питне водопостачання” врегулює споживання води.

Закон України від 5 березня 1998 року № 187/98-ВР “Про відходи” врегулює вивезення побутового сміття та рідких нечистот.

Закон України від 14 січня 2000 року № 1393-XIV “Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції”.

Закон України “Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку” від 29 листопада 2001 року N 2866-III.

Законом України від 29 червня 2004 року № 1914-IV “Про міський електричний транспорт”.

Закон України від 05.10.2000 року № 2017-III “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” (Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів затверджено Наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 17 червня 2002 р. № 293).

Закон України від 12.01.2006 року № 3334-IV “Про житловий фонд соціального призначення”

Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV “Про місцеві державні адміністрації”.

Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР “Про місцеве самоврядування в Україні”.

Закон України від 6 вересня 2005 року № 2807-IV “Про благоустрій населених пунктів”.

Закон України від 3 грудня 1990 року № 507-XII “Про ціни і ціноутворення”.

Закон України від 5 квітня 2005 року № 2509-IV “Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу”.

Закон України від 01.07.1994 р. № 74/97-ВР “Про енергозбереження”.

Закон України від 29 листопада 2001 року N 2866-III “Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку”.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

Рішення Конституційного Суду України від 14 листопада 2001 року (Справа № 1-31/2001, N 15-рп/2001) та Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Тимчасового порядку реєстрації фізичних осіб за місцем проживання” від 16 січня 2003 р. № 35.

Постанова КМУ від 17 листопада 1997 р. N 1269 “Про програму розвитку водопровідно-каналізаційного господарства”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 року № 848 “Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 р. № 959 “Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення”.

Постанова КМУ від 8 грудня 2006р. N1687 “Про затвердження Порядку пооб'єктового припинення (обмеження) газопостачання споживачам, крім населення”,

Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 27.06.2001 р. № 139 “Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення”.

Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 06.03.2002 р. № 47 “ Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства”.

КЕКД II “Класифікація видатків та кредитування бюджету” містить функціональну класифікацію видатків та кредитування бюджету:

Код	Найменування
0600	Житлово-комунальне господарство
0610	Житлове господарство
0620	Комунальне господарство
0630	Дослідження і розробки у сфері житлово-комунального господарства
0640	Інша діяльність у сфері житлово-комунального господарства

Джерело: Бюджетна класифікація, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 27 грудня 2001 р. N 604

Додаток № 2. Житлово-комунальне господарство, згідно Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016-97

Код	Назва	Код	
		CPC (ООН)	HS/CH (СОТ)
Код	Назва	Код	
		CPC (ООН)	HS/CN (СОТ)
	Е. Електрична енергія, газ, пара і гаряча вода		
40.2	Вироблений газ та послуги з розподілу газоподібного палива по магістралях		
40.20	Вироблений газ та послуги з розподілу газоподібного палива по магістралях		
40.20.1	Кам'яновугільний, водяний, генераторний та аналогічні гази, крім нафтових газів	172	
40.20.10	Кам'яновугільний, водяний, генераторний та аналогічні гази, крім нафтових газів Ця підкатегорія включає: • послуги, пов'язані з виробництвом і розподілом по магістралях газоподібного палива: очищеного природного газу, штучного газу і газового конденсату. Виробництво штучного газу може здійснюватися шляхом коксування вугілля, змішування одержаного газу з природним, нафтою чи іншими газами Ця підкатегорія не включає: • газ природний (11.10.20) • промислові гази (24.11.1) • нафтозаводський газ і скраплений нафтовий газ (23.20.21) • бутан чи пропан у балонах чи такий, що постачається автоцистернами (23.20.21)	17200	2705
40.20.10.100	Газ горючий природний		
40.20.10.110	Газ горючий природний вугільних родовищ		
40.20.10.120	Гази горючі природні інші		
40.20.10.200	Газ горючий штучний		
40.20.10.210	Газ горючий штучний/ сланцевий		

40.20.10.220	- коксовий		
40.20.10.230	- доменний		
40.20.10.240	- генераторний		
40.20.10.250	- підземної газифікації вугілля		
40.20.2	Послуги з розподілу газоподібного палива по магістралях	887b	
40.20.20	Послуги з розподілу газоподібного палива по магістралях Ця підкатегорія включає: • послуги з правом доступу до мережі, розміщення і обслуговування газових лічильників Ця підкатегорія не включає: • транспортування природного газу трубопроводами (60.30.12)		
40.20.20.000	Послуги з розподілу газоподібного палива по магістралях		
40.3	Послуги з постачання водяної пари і гарячої води (включно з холодоагентами)		
40.30	Послуги з постачання водяної пари і гарячої води (включно з холодоагентами)		
40.30.1	Послуги з постачання водяної пари і гарячої води (включно з холодоагентами)	173	
40.30.10	Послуги з постачання водяної пари і гарячої води (включно з холодоагентами) Ця підкатегорія включає: • послуги з виробництва, збирання і розподілу теплової енергії у вигляді пари і гарячої води для опалення • послуги міської служби теплопостачання • послуги з постачання охолодженої води, льоду в брусках чи кусках для загального використання • послуги з постачання пневматичної енергії, стиснутого повітря, розподілюваних по трубопроводах Ця підкатегорія включає також: • споріднені послуги, такі як надання права доступу до мережі, розміщення і обслуговування різних лічильників Ця підкатегорія не включає: • лід сухий і газ у балонах (24.11.12 і 24.11.13)	17300	
40.30.10.100	Послуги з постачання пари і гарячої води електростанціями		

40.30.10.110	Послуги з постачання пари і гарячої води електростанціями загального користування		
40.30.10.111	Послуги з постачання пари і гарячої води електростанціями загального користування/ тепловими		
40.30.10.112	- атомними		
40.30.10.120	Послуги з постачання пари і гарячої води/ електростанціями - промисловими блок-станціями		
40.30.10.200	- підприємствами центрального опалення - котельними		
40.30.10.300	- промисловими утилізаційними установками		
40.30.10.400	Послуги з постачання льоду і холоду (холодоагентів)		
41	Зібрана та очищена вода, послуги з розподілу води		
41.0	Зібрана та очищена вода, послуги з розподілу води		
41.00	Зібрана та очищена вода, послуги з розподілу води		
41.00.1	Вода природна	180	
41.00.11	Вода питна Ця підкатегорія не включає: • воду столову (15.98.11)	18000.1	
41.00.11.000	Вода питна		
41.00.12	Вода непитна	18000.2	
41.00.12.100	Вода/ технічна		
41.00.12.200	- стічна очищена		
41.00.2	Послуги з розподілу води	887с	
41.00.20	Послуги з розподілу води Ця підкатегорія включає: • послуги з правом доступу до мережі, розміщення та обслуговування лічильників води • послуги з правом на скидання відпрацьованої води	88700.3	
41.00.20.000	Послуги з розподілу води		

	О. Послуги комунальні, громадські та індивідуальні		
90	Послуги з видалення, знищення, санітарного оброблення відходів та аналогічні послуги		
90.0	Послуги з видалення, знищення, санітарного оброблення відходів та аналогічні послуги		
90.00	Послуги з видалення, знищення, санітарного оброблення відходів та аналогічні послуги		
90.00.1	Послуги з видалення рідких відходів	940a	
90.00.11	Послуги з каналізаційного видалення та оброблення рідких відходів Ця підкатегорія включає: • управління і технічне обслуговування каналізаційних систем і систем водостоків (мережі колективного та окремого користування) • видалення рідких відходів, оброблення та видалення шламів, скидання очищеної води Ця підкатегорія не включає: • будування та ремонт водостоків (45.21.41) і станцій очищення (45.21.64) • очищені стічні води (41.00.12) • чищення каналів (45.24.12)	94010.1	
90.00.11.000	Послуги з каналізаційного видалення та оброблення рідких відходів		
90.00.12	Послуги з оброблення вигрібних ям (відстійників) Ця підкатегорія включає: • спорожнення та чищення стічних і вигрібних ям Ця підкатегорія не включає: • чищення мазутних котлів (74.70.15)	94010.2	
90.00.12.000	Послуги з оброблення вигрібних ям (відстійників)		
90.00.2	Послуги з видалення твердих відходів	940b	
90.00.21	Послуги зі збирання відходів Ця підкатегорія включає: • збирання, підбирання та транспортування побутових відходів і міського сміття • збирання звичайних промислових чи сільськогосподарських відходів	94020.1	

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

	(наприклад, уламків, будівельного сміття) Ця підкатегорія включає також: • вибіркоче збирання відходів, розгрібання завалів		
90.00.21.000	Послуги зі збирання відходів		
90.00.22	Послуги зі спалювання відходів	94020.2	
90.00.22.000	Послуги зі спалювання відходів		
90.00.23	Послуги з видалення твердих відходів інші Ця підкатегорія включає: • сортування, перевезення, закопування, викидання на контрольовані звалища чи в сховища відходів • компостування та інші способи знищення відходів Ця підкатегорія не включає: • компости (14.30.11)	94020.3	
90.00.23.000	Послуги з видалення твердих відходів інші		
90.00.24	Послуги зі спеціального оброблення відходів Ця підкатегорія включає: • знищення сільськогосподарських чи промислових відходів, твердих чи рідких, які потребують спеціального оброблення • оброблення токсичних відходів, включно з очищенням забруднених поверхонь (грунтів) • управління підземними сховищами відходів Ця підкатегорія включає також: • нейтралізацію забруднювальних продуктів, спалювання відходів у цементній промисловості Ця підкатегорія не включає: • чищення будь-яких місць проживання, включно з дезінфекцією (74.70.1) • перероблення радіоактивних відходів (23.30.90) • рекуперацію відходів (37)	94020.4	
90.00.24.000	Послуги зі спеціального оброблення відходів		
90.00.3	Санітарне оброблення та аналогічні послуги	940с	
90.00.30	Санітарне оброблення та аналогічні послуги	94030	

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

	<p>Ця підкатегорія включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • замітання вулиць, прибирання снігу, посипання сіллю, піском тощо доріг <p>Ця підкатегорія включає також:</p> <ul style="list-style-type: none"> • чищення доріг і громадських місць, технічне обслуговування міського рухомого майна, освітлення громадських місць тощо <p>Ця підкатегорія не включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обрублення чи відпилювання гілок та сучків з живих дерев (01.41.12) • технічне обслуговування водостоків (90.00.11) і чищення каналів (45.24.12) 		
90.00.30.000	Санітарне оброблення та аналогічні послуги		

Додаток № 3. Видатки на житлово-комунальне господарство, згідно Закону України “Про державний бюджет України на 2011 рік”

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Код функціональної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Найменування показників згідно з класифікацією видатків та кредитування державного бюджету	Загальний фонд				Спеціальний фонд				Разом		
			Всього	видатки споживання	з них		видатки розвитку	Всього	видатки споживання	з них		видатки розвитку	
					оплата праці	комунальні послуги та енергоносії				оплата праці			комунальні послуги та енергоносії
2750000		Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	809 980,5	273 653,3	95 760,6	6 636,2	536 327,2	61 866,3	29 442,1	6 981,2	2 712,3	32 424,2	871 846,8
2751000		Апарат Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	743 628,4	208 273,9	49 533,2	5 230,7	535 354,5	45 251,9	13 816,7	6 981,2	1 076,1	31 435,2	788 880,3
2751010	0443	Керівництво та управління у сфері регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства	57 344,2	56 144,2	28 785,6	4 717,1	1 200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	57 344,2
2751030	0484	Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері будівництва та розвитку житлово-комунального господарства	6 692,1	0,0	0,0	0,0	6 692,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 692,1

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

2751040	0484	Наукові розробки із нормування та стандартизації у сфері будівництва та житлової політики	4 551,9	0,0	0,0	0,0	4 551,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 551,9
2751050	0620	Питна вода України	400 000,0	0,0	0,0	0,0	400 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	400 000,0
		<i>в тому числі продовження будівництва другої черги водогону від с. Чернелівка Красилівського району до м. Хмельницького</i>	<i>30 000,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>30 000,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>30 000,0</i>
2751060	0824	Фінансова підтримка творчих спілок у сфері архітектури	11,4	11,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,4
2751070	0825	Функціонування Державної науково-технічної бібліотеки	2 811,4	2 311,4	1 610,9	94,8	500,0	97,0	94,5	51,0	0,0	2,5	2 908,4
2751080	0827	Збереження архітектурної спадщини в заповідниках	25 550,9	25 550,9	18 435,0	405,5	0,0	10 664,9	10 240,2	5 217,2	1 042,5	424,7	36 215,8
2751090	0829	Паспортизація, інвентаризація та реставрація пам'яток архітектури	66,5	0,0	0,0	0,0	66,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	66,5
2751100	0443	Розробка схем та проектних рішень масового застосування	744,0	0,0	0,0	0,0	744,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	744,0
2751120	0942	Підготовка фахівців для житлово-комунального господарства та органів місцевого самоврядування	6 814,5	6 814,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 814,5
2751130	0640	Реалізація пілотних проектів у сфері житлово-комунального господарства	100 000,0	0,0	0,0	0,0	100 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100 000,0
2751140	0620	Державний насінневий контроль у сфері зеленого будівництва та квітництва	368,2	368,2	263,1	9,8	0,0	470,0	470,0	235,0	28,0	0,0	838,2
2751150	0520	Збереження і вивчення у спеціально створених умовах різноманітних видів дерев і чагарників	604,7	604,7	438,6	3,5	0,0	70,0	70,0	35,0	5,6	0,0	674,7
2751160	0829	Відзначення Державною премією в галузі архітектури	529,6	529,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	529,6
2751210	0111	Проведення 17-ої сесії Європейської конференції міністрів, відповідальних за регіональне та місцеве	5 000,0	5 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 000,0

врядування

2751230	0829	Пошук і впорядкування поховань жертв війни та політичних репресій	2 000,0	2 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 000,0
2751370	1062	Фінансова підтримка Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву	5 600,0	5 600,0	0,0	0,0	0,0	850,0	850,0	0,0	0,0	0,0	6 450,0
2751380	1062	Часткова компенсація відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	103 339,0	103 339,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	103 339,0
2751420	1062	Збільшення статутного капіталу Державної спеціалізованої фінансової установи "Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву" з подальшим використанням на реалізацію Державної програми забезпечення молоді житлом	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	31 000,0	0,0	0,0	0,0	31 000,0	31 000,0
2751610	0620	Фінансування заходів по забезпеченню впровадження та координації проекту розвитку міської інфраструктури	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 100,0	2 092,0	1 443,0	0,0	8,0	2 100,0
2751800	0827	Проведення протизсувних заходів, інженерного захисту та протиаварійних робіт на території Києво-Печерської Лаври	20 000,0	0,0	0,0	0,0	20 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	20 000,0
2751820	0829	Реконструкція та реставрація об'єктів культурної спадщини в містах проведення чемпіонату Євро - 2012	1 600,0	0,0	0,0	0,0	1 600,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 600,0

2752000		Державна архітектурно-будівельна інспекція	66 352,1	65 379,4	46 227,4	1 405,5	972,7	16 614,4	15 625,4	0,0	1 636,2	989,0	82 966,5
----------------	--	---	-----------------	-----------------	-----------------	----------------	--------------	-----------------	-----------------	------------	--------------------	--------------	-----------------

РЕФОРМА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

<i>України</i>													
2752010	0443	Керівництво та управління у сфері архітектурно-будівельного контролю	66 352,1	65 379,4	46 227,4	1 405,5	972,7	16 614,4	15 625,4	0,0	1 636,2	989,0	82 966,5
2760000		Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (загальнодержавні витрати)	39 200,0	1 683,2	0,0	0,0	37 516,8	136 499,0	54 599,0	0,0	0,0	81 900,0	175 699,0
<i>2761000</i>		<i>Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (загальнодержавні витрати)</i>	<i>39 200,0</i>	<i>1 683,2</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>37 516,8</i>	<i>136 499,0</i>	<i>54 599,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>81 900,0</i>	<i>175 699,0</i>
2761150	0180	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування Програм-переможців Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування	25 000,0	1 683,2	0,0	0,0	23 316,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25 000,0
2761240	0180	Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Славутича на виконання заходів із запобігання аваріям та техногенним катастрофам у житлово-комунальному господарстві міста Славутича	4 500,0	0,0	0,0	0,0	4 500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 500,0
2761350	0180	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	136 499,0	54 599,0	0,0	0,0	81 900,0	136 499,0

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

2761360	0180	Субвенція з державного бюджету районному бюджету Сарненського району Рівненської області на проектування й будівництво автомобільної дороги та газифікацію між селами Костянтинівка, Чемерне та Довге	2 000,0	0,0	0,0	0,0	2 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 000,0
2761370	0180	Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Глухова Сумської області на проведення ремонтно-реставраційних робіт пам'яток культурної спадщини	7 700,0	0,0	0,0	0,0	7 700,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 700,0

Джерело: Закон України 23 грудня 2010 року № 2857-VI "Про Державний бюджет України на 2011 рік"

**Усі права захищені © ГО "Фундація "Відкрите суспільство"
04070 Київ, вул. Братська 6, оф 402, тел/факс (044) 223-92-54
E-mail: info@osf.kiev.ua**